

Гротеск ~ А Готика Епічний

від Дж. Е. Грейвена

Розділ VIII

~ На території абатства нависла незвичайна ситуація, що проявлялася через відкидали тіні, які виглядали занадто високими, широкими або викривленими для об'єктів, що їх відкидали. Самі об'єкти здавалися набагато далі, ніж були насправді, а полум'я смолоскипів солдатів мерехтіло занадто повільно або навіть назад. Інші рухи здавалися такими ж дивними, і новий стан також проявлявся через менш помітні події, такі як крики чоловіків, які були приглушеними покликами під водою, та постійний дзвін у вухах чоловіків, коли вони повторювали одне одного в розмові. Налякані коні копали землю, ніби полохливі звірі відчували тремтіння землі. Потім був специфічний запах — не такий різкий, як шишка, а радше шкідливий, з запахом п'яних грибів. Глибокий вдих нового повітря міг легко заплутати почуття, як запаморочення, а запах був таким же відчутним, як запах наближення бурі, хоч і чужим будь-якій залишковій пам'яті. Воістину, над абатством нависав неприродний стан, такий же жахливий, як щойно відкритий Ворітний камінь, що його спричинив.

З дальнього кінця подвір'я долинав шквал криків, і самотній солдат побіг до спальні, перетинаючи дорогу під її вікнами. З верхнього люка здіймалася олійна лампа.

вікно поверху та збило його з ніг. На нього одразу ж натрапив другий охоронець. Він підняв пораненого чоловіка на ноги та вивів його геть від будівлі. Винуватці, двоє хлопців-сквайрів, визирнули з вікна нагорі, вказуючи на те, куди вони тікали.

Шеренги солдатів масово рухалися під піднятими смолоскипами, оточуючи вхід до гуртожитку, щоб не допустити втечі пастви священиків. Старший чернець із білою бородою протиснувся крізь в'язнів у мантиях і, погрожуючи кулаком, проповідував дуже високому сержанту: «Якщо ти слуга Господній, то ти маєш приховати зброю і пропустити нас!»

Сержант крикнув у відповідь: «Повертайтеся до своєї кімнати, ченцю!»

Чернець стояв на своєму, продовжуючи бурмотіти: «Дбайте про роботу Бога та його слуг, а не про накази вашого Капітана! Тільки ми можемо виправити те, що ви, чоловіки, зробили кривим. Стережіться своїх кроків на цій святій землі та відійдіть убік, щоб ми могли виправити вашу провину!»

Сержант крикнув, перекикуючи протести священиків: «Повертайтеся до своїх кімнат! Інакше проллється кров!» Однак сутички між солдатами та священиками тривали, і ченці висипали з дверей, ще глибше згуртовуючись у стійкі ряди. «Схопіть цього священика!» — гукнув солдат, вказуючи на силует у мантиї та капюшоні в кутку спальні. Тінь крутнулася та втекла. Двоє охоронців погналися за ним, пірнаючи в куці. Листя сіпало, гілки тріщали від стогонів та хрюкань запеклої боротьби.

Брат Миколай продерся крізь рясу та прогарчав в обличчя охоронцю: «Не вважайте нас, ченців, нездатними». Він схопив охоронця за жилет і смикнув його до себе. «Залиште нас і наше абатство!»

Незворушний солдат скривив брови. «Ви виглядаєте цілком впевнено в собі — беззбройний священик проти армії?»

Миколай пильно глянув на нього, проповідуючи: «Якщо військо отабориться проти нас, наші серця не злякаються; а якщо проти нас підніметься війна, ми будемо в цьому впевнені».

«Впевнений? Чи дурень?» — запитав його охоронець. «Ваші слова можуть здаватися вам правильними, але краще послухайте доброї поради». Солдат нахилився до Ніколая, і чернець здригнувся. «Не змушуйте мене, священику». Ніколай знову здригнувся і подивився на кінчик ножа, який чоловік притиснув до його живота. «Повернися всередину і живи, щоб помолитися ще раз!»

«Незабаром ти благатимеш про ці молитви, солдате», — порадив йому Миколай, відступаючи за стіну шатів.

«Зброя наготові!» — прореготав майстер-сержант. Він тримав у руках мечі та довгі ножі. спалахнуло у світлі смолоскипа. «Згуртуйтеся!» Солдати, як один, зійшлися до гуртожитку вхід, відтіснивши ченців назад у будівлю. Вони забарикадували двері, після чого сержант вишикував перед ними ряд вартових. Потім він вишикував решту чоловіків по периметру всієї будівлі, утворюючи стіну з вартових з факелами, щоб охороняти її численні вікна.

На території абатства та перед будівлею, де розташовувався вхід до катакомб, майже двадцять солдатів тулилися на підвір'ї серед смолоскипів. Давно втративши будь-яку надію знайти Лазаря в тунелях крипти, вони покинули пошуки та зібралися, щоб оглянути верхні частини собору. Сяючі привиди кишили на дзвіницях, пірнаючи між численними рядами гротескних статуй. Більшість молодих чоловіків були новими поповненнями роти капітана Борна з Його Величності Королівської Гвардії. Серед них стояв старший солдат із сивим волоссям, і, на відміну від інших, увага командира була зосереджена на чомусь іншому. Поки молодий охоронець тримав смолоскип, старший чоловік розглядав скручений стос крихких сторінок. Нарешті він повернувся до охоронця, запитуючи його: «І ці пергаменти були в ліжку Хлопчика-Диявола?»

«Так, ми знайшли їх захованими в підмареннику», — відповів охоронець. «Я не знав, що ви читаєте».

«Можу», — заявив старий офіцер. «Частково».

«Тоді що там написано?»

Офіцер перекинув папери, відсунувши їх далі від обличчя, і примружився під світлом ліхтарика. «Перша сторінка, схоже, лист, написаний ув'язненим священнослужителем, який був свого роду перекладачем». Він опустил погляд на низ пергаменту.

«Судячи з його знаку, він назвав себе Нарамсіном».

«А що написано на інших сторінках?» — спитав молодший чоловік.

Офіцер похитав головою. «Я не можу прочитати почерк. Усі інші сторінки містять якийсь іноземний почерк – нічого такого я з того часу не читав». Він перегорнув решту сторінок. «І символи здаються однаковими, проте різними. Можливо, це навіть не слова».

Молодий охоронець нахилився до вуха старшого чоловіка й прошепотів: «Я знаю, чому ти не можеш прочитати ці слова. Це ж язик самого Диявола, кажу тобі!»

Офіцер відхилився і примружив очі. Потім він швидко перегорнув сторінки, дорікаючи йому. «Ви навіть читати не вмієте, а тепер стверджуєте, що знаєте знаки Диявола?»

Молодший солдат захищався, вказуючи на дах собору. «Як могло...»

Чим ви пояснюєте цих літаючих духів, якщо не Хлопчиком-Дияволом та його таємними заклинаннями диявольської мови?

Охоронець, що стояв неподалік, захищав його слова перед офіцером. «Він каже правду! Це можуть бути лише духи з самої безодні Пекла!»

Вкрай розчарований, офіцер повернувся і спитав його: «Синку, ти коли-небудь бачив духа?»

«Ні», – зізнався чоловік.

Офіцер схопив чоловіка за руку. «Ти колись був у пеклі, синку?»

Чоловік відповів: «Я... Ні. Проте всі знають...»

«Тоді як ти можеш стояти тут і казати мені, що ми бачимо духів з Пекла?» Старий солдат відпустив руку, поклав руки на стегна і підвів погляд угору. «Щодо мене, то я ніколи не бачив нічого подібного до Духів, Дияволив чи Пекельного Вогню; проте я не взяв за звичку поширювати страх і брехню серед цих людей. Правду кажучи, ніхто з нас не знає, що ми тут спостерігаємо».

Двері розчахнулися, і солдати обернулися й побачили двох охоронців, які задихалися, спотикаючись до них. Вартові впали на руки та коліна, задихаючись. Солдати оточили їх, піднімаючи палаючі смолоскипи з землі, куди їх кинули охоронці. Переважно кашляючи, один з охоронців повідомив їм про вируючу пожежу глибоко в катакомбах. Він перевів подих, підвів погляд і додав: «Ми більше нічого не бачимо через дим». Під світлом смолоскипів солдати побачили чорні сльози та білі смуги, що котилися по вкритих сажею щоках.

Молодший чоловік знову звернувся до офіцера, вказуючи на двері. «А як ви можете пояснити кам'яні тунелі, що спалахнули полум'ям, якщо не демонічним чаклунством?» про Хлопчика-Диявола?

Солдати пробігли повз офіцера в пошуках вогню, і коли молодший чоловік повернувся, щоб піти за ними, той схопив його за руку, мало не збивши з ніг. Він забрав у нього ліхтарик, кажучи: «Я не стоятиму в темряві, поки ти ганяєшся за полум'ям, хлопче».

«Хіба ви не хочете пошукати вогонь?»

Флегматичний офіцер хихикнув. «Можливо, ви могли б дати їм хвилинку, щоб повернутися, сліпі та задихаючись. І якщо один із них зможе затримати дихання достатньо довго, щоб знайти вогонь, він не подумає, що йому робити тоді, навіть не полегшить себе у вогні, перш ніж втекти від диму». Він похитав головою, перш ніж жестом вказати на д...
«Але приєднуйтеся до них, якщо вам інакше боляче».

Молодий чоловік промчав у двері. Офіцер повернувся до двох чоловіків, які все ще

задихаючись на землі. «Ну, то хіба ти не хочеш піти за рештою?»

Один з них насилу підвівся на ноги та відповів: «Ми залишаємося тут».

«Ти навчаєшся поспіхом, коли біль — твій провідник», — зауважив розважений солдат, перш ніж глибоко вдихнути. «Тоді приєднуйся до мене. Я шукаю води та багато відер». Троє чоловіків попрямували до трапезної в пошуках абатського колодязя.

Сержант-полковник вийшов зі спальні та незграбно попрямував до лазні. Наближаючись до передньої частини будівлі та наближаючись до кількох солдатів, він гукнув: «Ви домоглися зізнання?» Сержант став між ними, і смолоскипи розступилися, показуючи низького й брудного однорукого солдата без правої кінцівки. Біля його ніг стояв Рідаючи, Татеус сидів на землі, притулившись спиною до стіни лазні. Чоловік обернувся, витираючи пальцями кров і волосся об штанину. Він відповів сержанту хрипким голосом. «Вони ще не розкрили місцезнаходження Хлопчика-Диявола. Однак, вони близькі до розпаду, сер».

Сержант помітив на землі біля своїх чобіт порваний і брудний капюшон. Потім він оглянув місцевість і помітив охоронця, який стояв осторонь від решти чоловіків, з обличчям, спотвореним стурбованим виразом. Біля його ніг лежав ще один понівечений хлопчик-священик, зламаний і майже голий. Якби не постійний туман дихання Мігеля, хлопчик міг би бути маленький труп. «Ваше світло», — наказав сержант, взявши смолоскип у найближчого солдата. Він присів навпочіпки перед Татеусом, оглядаючи його гротескний вигляд, перш ніж запропонувати: «Скажіть нам, де ховається зброєнонець Лазар, і ви зможете повернутися до спальні». Татеус лише плакав. Його голова хиталася, ніби вона була надто важкою, щоб тримати її вертикально. «Добре», — сказав солдат, встаючи та повертаючись, перш ніж повідомити однорукого чоловіка: «Нехай тебе не зворушує його зовнішність. Він лише хлопчик, а хлопчиків можна зламати». Солдати зітхнули й заворушилися на місці, розмірковуючи про той незручний момент з його болісним і тягучим плином часу. Він запитав солдата без руки. «Капітан залишився в церкві?»

«Я його не бачив», — відповів чоловік. Сержант проклав собі шлях крізь охоронців, плюючи: «Знайдіть баланс! Я очікую зізнань, а не мертвих хлопців. І не чіпайте...» чернець».

Озираючись навколо, однорукий солдат спитав: «Який ченець, пане?»

«Він уже в дорозі», — відповів сержант, зупиняючись біля непритомного та оголюючи Мігеля. Він наказав охоронцю прикрити його, і чоловік різко зняв з себе жилет, загорнувши хлопчика. З схваленням кивнувши, сержант зник у темряві внутрішній двір.

У північному кутку абатства озброєні солдати стояли на варті бічного входу до собору, немов ряд статуй. ДЗВІНЬ! Невеликий камінь відскочив від шолома одного з охоронці, і він вдивлявся в темряву. ГУК! Більший камінь вдарив по шолому іншого солдата, збивши його з ніг. Він кинувся вперед, схопив рукоятку його меча, **І ШУКАВ ВИНУВАТЦЯ В ТІНЯХ.**

«Кидальник каменів», — прошепотів перший охоронець.

«І я його скорочу до потрібного розміру», — прогарчав другий вартовий, випускаючи зброю та повернення до лав.

Трясіння! Масивна частина верхнього виступу собору відламалася, і вибухнули уламки. змусило чоловіків тікати. Коли лавина вщухла, вони лежали на землі, побиті, приголомшені, і тупо дивилися на дах.

Розлючений капітан Борн увірвався крізь двері собору. Він провів смолоскипом над незахищеним входом і побачив, що його вкриті пилом солдати лежали на сусідній території. стогнучи, потираючи тім'я та дивлячись угору. Чоловіки схопилися на ноги та кинулися назад до своїх завалених уламками вартових постів, саме тоді, коли двоє розпатланих ченців вийшли з церковних дверей і спіткнулися об розсипане каміння. Борн відійшов від дверей і ступив між упали каменями — найбільший з них міг легко розчавити людину. Клодій і Гревіль пішли за ним. Капітан підвів погляд і побачив, що на виступі даху бракує великої частини. Нарешті він повернувся до ряду солдатів і схопив за руку найвищого охоронця, запитуючи його: «Хіба я не наказав тобі замкнути ці двері?»

«Вибачте, капітане», — відповів солдат. «Церква мало не вбила нас щойно».

Борн похитав його. «Будь проклятий церковний камінь! Ти пропустив кардинала?»
«Справді, сер. Ви заявили, що ніхто не повинен входити в ці двері. Кардинал вийшов, за вашим наказом, щоб привести іншого ченця на допомогу».
Капітан стиснув зуби та прогарчав йому прямо в обличчя. «Я не віддавав такого наказу».
Клодій кинувся вперед. «Капітане, чи помітили ваші люди, що кардинал ніс із собою пажив?»

Борн відпустив його. «Відповідай ченцю».

«Так, багато паперів».

Гревіль витер очі, нарешті опанувавши себе. Він потер потилицю, розмірковуючи над дивними діями кардинала Блазі. «А потім він пішов до гуртожитку, щоб привести ченця? Капітане, ми були цілком доступні та могли б йому допомогти».

«Він пішов до гуртожитку?» — спитав Борн.

— Ні, сер. Він йшов до північної брами абатства, — визнав солдат, вказуючи в її напрямку.

— Він виглядав пораненим — потребував допомоги, як він сказав.

Борн виштовхнув солдата з ладу та вдарив його об стіну входу . «Клятий цапе! Сержант-полковник замкнув ченців у гуртожитку ! Єдина будівля за стіною абатства...» Капітан раптом оговтався і повернувся до Клодія, примружившись. Під світлом смолоскипа чернець спостерігав, як кров відтікає від його обличчя. Борн відпустив солдата та похитав головою, думаючи про те, що йому нарешті стало зрозуміло. «Він би не... звісно ж, не кардинал».

Він підійшов до дверей і крикнув у середину собору: «Кожному чоловікові зберіться на території під командуванням сержанта!» Коли з церкви висипала сотня мокрих і брудних солдатів, Борн відірвав трьох з них. убік. «Ви, чоловіки, підете за мною. Приготуйте зброю». Він повернувся до Клодія і тицьнув пальцем у його груди. «Якщо я не знайду цього кардинала...» Потім Борн кинувся до північної брами абатства, а за ним слідували троє солдатів. Він ненадовго зупинився біля брами, розпитав охоронців, які стояли там, похитав смолоскипом і штовхнув консьєржа на землю, перш ніж вибігти з абатства. Нарешті, наближаючись до стайні, він сповільнився до швидкого кроку і перевів подих.

У стайнях полохливі коні свистили та тупотіли, гризучи вудила та смикаючи прив'язані віжки.

«Капітан наближається!» — вигукнув один із кількох солдатів, відповідальних за охорону коней та будівель. Чоловіки метушилися по стайнях, займаючи свої пости, а найстарший солдат випростався біля входу до сараю .

«Заарештуйте кардинала!» — гукнув Борн, наближаючись до солдата.

«Капітане?» — спитав його солдат.

«Хіба його тут немає?»

«Ні, сер».

Борн зупинився і здивовано глянув у бік абатства.

«Він уже в дорозі, капітане», – додав солдат.

Борн обернувся. «Звісно ж, ви ж не дозволили йому просто так піти!» Він забіг до стайні й помахав ліхтариком, оглядаючи інтер'єр.

Солдат пішов за ним. «Він їде до села Мюрат — забрати ченця, як ви наказали».

«Я не віддавав такого наказу, ідіоте!» Борн лягнув по стовпу сараю і вступився в порожній простір між рядами запряжених коней. «Де мій?»

Солдат завагався з відповіддю. «Його Преосвященство... гм... кардинал стверджував, що ви хотіли... Він сказав, що ви наказали йому взяти вашого... це був надійніший кінь».

Борн відштовхнув солдата назад. «Звичайно, він міг би так сказати!» Він оглянув обличчя інших охоронців стайні. «І він мав би рацію, якби так припустив, — адже це кінь вашого капітана!» Він похитав головою, мало не недовіриливо хихикаючи. «Ви віддали йому мого власного коня?»

«Він кардинал Святого Престолу, капітане», — відповів охоронець. «Хіба ми не були тут, щоб допомогти Його Еміненції?»

Борн глибоко вдихнув. «Справді, як я забудькував», — кивнув він, перш ніж повернутись до інших чоловіків. «Приготуйтеся, чотири коні — найшвидші та найвідпочиліші». Він виділив чотирьох чоловіків. «Ви кинетеся в погоню. Захопіть кардинала та його папери. Наготові» «Ви можете їхати». Чоловіки зійшлися біля стіни сараю, справляючи нужду, поки їхній капітан давав подальші вказівки крізь булькання. «Тільки... одна дорога, що веде з цього абатства. Я хочу, щоб ви двоє, менші за розміром, рухалися, як вітер, і повільно йшли, поки не досягнете Мюрата. Після цього ви повернетесь назад і йдете своїми кіньми лише під покровом тіні, тихо шукаючи на узбіччях доріг і в хащах пораненого кардинала, який би там не переховувався. — Він поплескав двох більших солдатів по спині. — Ви візьмете повільнішого з коней і йдете спокійно до села, і ви не випередите двох чоловіків, які йдуть попереду вас — ви ж знаєте, чого я очікую. Я хочу, щоб кардинала та всі його папери повернули мені — і щоб він не постраждав навіть від мизинця.

«Так, капітане», — відповіли вони, зібравшись із силами та готуючи коней.

Борн зняв шолом, відправив волосся назад і глянув на порожнє місце, де востаннє був прив'язаний його особистий кінь. Він повернувся до старшого охоронця з вогнем в очах.

«І з усіх коней у цих стайнях кардинал переконав вас, що він має взяти лише одного коня — мого — і привести до Мюрата нібито священика?»

«Вибачте, капітане», — відповів солдат, відводячи погляд від пекучого погляду.

«Якби ми знали...»

«Гріх!» Борн обернувся і вдарив шоломом по голові солдата, збивши його з ніг, а потім кинув шолом на груди непритомного чоловіка.

«Не я та кардинал! Не я та святий!» — заревів Борн. «Не я та Бог! Ваші накази виходять лише від мене — тільки від мене!»

Верховий солдат пришпорив свого коня. «Може, нам вже вирушати, капітане?»

«Швидше!» — крикнув Борн, махаючи їм рукою вперед. Четверо вершників вибігли зі стайні, гуркіт копит їхніх коней затих у ночі.

У тиші, здавалося б, байдужий Борн сперся на стійку й вдивлявся в небо, де побачив круглий місяць — і, помітно полонений усередині, він мимоволі розгледів ідеальну подібність безшкірого обличчя брата Грейта.

Борн вийшов зі стайні зі своїми трьома солдатами. Щойно він увійшов до брами абатства та наказав чоловікам приєднатися до існуючих лав біля собору, як до нього стікався натовп солдатів та священників: Клодій, Гревіль, високий сержант-полковник і старший, срібноволосий офіцер. Борн запитав високого солдата. «Я так розумію, що священники гуртожиток безпечний?»

«Так, капітане. А товстий чернець у мене під вартою... у лазні».

Борн кивнув, ляснувши його по руці. Він повернувся до старого офіцера. «А як щодо пошуків Хлопчика-Диявола?»

«Ми обійшли кожен тунель, крипту та підпілля — жодних ознак його присутності. Більше того, в тунелях тепер горить вогонь. Я зібрав відра біля абатського колодязя», — запропонував чоловік, вказуючи в бік трапезної. «Може, мені загасити полум'я?»

Капітан оглянув землю, перш ніж відповісти. «Ні, нехай горить». Він пильно подивився на офіцера.

«Я хочу, щоб катакомби були запечатані та охоронялися. Якщо він сховається в тунелях, то я...»

— Викурю його. — Борн клацнув пальцями, вказуючи на південну браму абатства.

«Візьміть своїх людей, що залишилися, та прикрийте цвинтар. Переверніть кожен камінь. Зніміть кожне дерево.»

Якщо ви все ще не спіймаєте його, тоді виставите кількох вартових у тіні, щоб таємно охороняти територію на випадок будь-яких ознак його присутності. — Борн глибоко вдихнув і кивнув, промовляючи вголос, хоча б для самоствердження: — Досить скоро йому знадобиться місце, де можна сховатися.

Клодій підійшов до солдата та прокашлявся. Офіцер відповів, послизнувшись.

Нарамсін витягнув з-під ризи сувій крихких сторінок. «Ось це, капітане», — запропонував він, передаючи сувій Борну.

«До пожежі ми знайшли ці папери, заховані в ліжку хлопчика».

Він показав вказівним пальцем між Клодієм та Гревілем. «Ці ченці

вважають їх важливими — можливо, навіть корисними».

Борн пильно глянув на Клодія. Він передав свій ліхтарик Гревілю, розгорнув пергаменти та наказав офіцеру розпочати обшук кладовища.

«Я буду в лазні.

Приведіть Хлопчика-Чорта, якщо ви його спіймаєте».

«Так, капітане». Старий солдат відпустив себе, поспішно вклонившись.

Борн наказав сержанту: «Заберіть людей із собору. Приведіть їх до гуртожитку та подвоїте свої ряди».

— Так, — кивнув високий сержант, прощаючись.

Під світлом ліхтарика Гревіль Борн переглядав лист Нарамсіна, поки сержант зібрав сотню солдатів і повів їх через двір.

Нарешті Клодій заговорив. «Якщо вам буде до вподоби, капітане, ми хочемо поділитися з вами кількома словами».

Борн лише кивнув, продовжуючи читати.

Гревіль похитав головою й додав: «Я ніколи за ці роки не усвідомлював цього, хоча мав би хоча б підозрювати, що Лазар справді є Гротескною Матір'ю, що вижила!» Іван сховав його під закритим обличчям, у катакомбах, бо сонячне світло неодмінно знищило б його. Тепер, враховуючи все, все має сенс. Невловими ознаки були всюди — можливо, ми всі разом вирішили їх ігнорувати. — Він відхилився. і глянув угору, на ряди статуй на даху собору.

Борн схопив Гревіль за руку і ненадовго поклав ліхтарик на сторінки, читаючи останні рядки листа Нарамсіна. Потім він швидко перегорнув сторінки і примружився.

Клодій. «За час мого перебування у вашому абатстві ви стали моєю єдиною та головною розвагою». Борн лягнув пергаментним сувоєм по руці, раз за разом повторюючи це, думаючи про те, щоб почути ще одне слово від набридливих ченців, яких він так зненавидів .

Клодій заціпенів. «Благаю вас, капітане. Ці пергаменти дуже старі та делікатні».

— Можливо, мені доручать їх зберігати? — Клодій потягнувся за сувоєм сторінок , але Борн вихопив їх, насупившись. Він засунув їх за жилет і м'якшим тоном запропонував угоду. — Ви вдвох можете піти зі мною до лазні та поділитися тим, що вам відомо про папери. Однак, в обмін на мою аудієнцію, я очікую вашої повної допомоги в лазні. Я маю намір витягнути зізнання з товстого ченця щодо місцезнаходження Хлопчика-Диявола.

Клодій коротко глянув на Гревіль та кивнув. «І ми вам допоможемо, капітане».

«Товстий чернець, — заявив Борн, — як він себе називає?»

— Делон, — запропонував Гревіль. — Делон Одино. Він також старший ченець і добре знає про Ворітний камінь.

Клодій додав: «А Гротеск — Хлопчик-Диявол, якого ви шукаєте, — відповідає на ім'я Лазаря, капітане.

«Одино», — зауважив Борн, клацаючи кісточками пальців, прямуючи до лазні.

«А тепер розкажіть мені про ці документи».

Гревіль освітлював шлях, коли Клодій повідомляв Борну, що він тримав. «Ці папери були написані Гротеском майже триста років тому. З того, що я зібрав про перший сторінка, цей Гротеск повністю переклав позначки Воротного Каменя. А тепер послухайте

мене, капітане, — сотні старших ченців відтоді збрали незліченну кількість палітурок, намагаючись розшифрувати позначки. Оскільки ми також старші ченці, навіть наші власні палітурки лежали в скрипторії серед нерозкритої колекції творів. За всю історію цього абатства жоден ченець ніколи не перекладав позначки, або так ми здогадалися. Тепер ми дізнаємося, що один Гротеск, здається, досяг успіху там, де сотні з нас зазнали невдачі. Більше того, Лазар — Гротеск. Він вміє читати та писати кількома мовами, як я бачив. А ваші люди знайшли папери в його володінні. З огляду на це, тепер я впевнений, що позначки на Надбрамному камені написані мовою, яку може розшифрувати лише Гротеск.

Борн зупинився й обернувся. «Ви знаєте, чому я капітан Королівської Гвардії Його Величності?» З проникливим упередженням Борн відповів на власне запитання. «Я бачу речі такими, якими вони є, або такими, якими вони могли б бути, і ніколи такими, якими вони не є». Клодій відступив назад і, вступившись у шрам на щоці капітана, продовжив: «Ви кажете, що Хлопчик-Диявол — це Гротеск, і що тільки Гротеск може розшифрувати ці позначки. Однак, у кардинала не було ні вух, як у kota, ні зубів, як у собаки, і він продемонстрував, що цілком здатний керувати цим каменем за допомогою власних паперів. А оскільки я пам'ятаю, що його слова були латиною, я впевнений, що або ви марнуєте мій час небиличками про гротески, або цей кардинал переклав позначки, коли всі ви, священики, зазнали невдачі. То що ж з цього?»

Гревіль похитав головою. «Я бачив сторінки кардинала. Вони були такі ж старі, як і ті, що є у вас, капітане. Чому він міг писати свої слова на таких ніжних і крихких аркушах?» Гревіль повернувся до Клодія. «Не думаю. Як кардинал Вищої Ради, він має необмежений доступ до Архіву апокрифів». Клодій кивнув. «Чи може бути, що переклади, що є у нього, також були написані цим Нарамсінським кліриком?»

Борн витягнув з жилета згорнуті сторінки, розгорнув їх і запитав: «Отже, з цими сторінками у вас є можливість закрити камінь — навіть без кардинала та його пажів?»

Клодій відповів: «І так, і ні, капітане. З цими сторінками я можу закрити Ворітний камінь; однак, якщо мої підозри правильні, мені знадобиться супровід Лазаря — Гротескного зброєносця — щоб він служив моїм перекладачем». Борн нишпорив по сторінках, бачачи лише позначки, схожі на ієрогліфи. Його настрої похмурнів. «Саме так, капітане», — запропонував Клодій, гідно піднявши підборіддя та коротко посміхнувшись Борну. «Сторінки містять лише позначки — жодних перекладів. Ви повинні доставити нам Гротеск, перш ніж ми зможемо продовжити. І ще невідомо, чи станеться це».

Борн закусив губу, поспішно перегорнув сторінки та засунув їх під жилет. Він схопив Клодія за ряску двома жменями та смикнув ченця до себе. Гревіль відступив назад, його здивований погляд був прикутий до пекучої зелені очей капітана, коли той картав Клодія за його витівки. «Здається, ви прагнете зобразити мене якимось дурним слухачем, який ловить кожне слово вашої повільно розгортаючоїся історії!» Він міцніше стиснув руку і ще ближче притягнув скам'янілого ченця до своєї бороди, аж поки Клодій не відчув краплі слини та гарячий подих кожного його слова. «Або, можливо, ви вважаєте мене якимось жалюгідним персонажем в історії, яку ви свідомо тягнете, навіть коли моє терпіння вичерпується! Що саме?» Він потрусив його.

«Справді, ні!» — благально вигукнув Клодій. — «Вибачте, капітане. Я лише хочу вам допомогти!»

Задоволений покірністю ченця, Борн відпустив його. «І ти зробиш це». Клодій поправив своє вбрання, поки Борн відкрито обговорював свій план дій із Гревіллем. «Оскільки я маю позначки на камені, я зараз допитаю товстого ченця, розшукаю та спіймаю Хлопчика-Диявола і попрошу його перекласти слова, необхідні для закриття каменя». Борн повернувся до Клодія і, вказуючи пальцем, порадив йому: «Відтепер ти говоритимеш мені лише те, що я повинен знати, і ні слова більше, ні слова менше, щоб я не забув, що ти людина в строю. Ти розумієш, що я маю на увазі?»

Клодій кивнув, і два ченці коротко презирнулися, перш ніж поспішити за Борном, який тепер кинувся до лазні. Капітан обійшов передній кут лазні під гучний голос Одіно, що кликав зсередини будівлі.

«Вони нічого не знають, кажу я! Залиште хлопців. Ходіте сюди та зробіть те саме зі мною, і...»

Я відламаю тобі єдину здорову руку!

«Досить», — гавкнув Борн. Однорукий солдат відпустив Татеуса та кинувся вперед, випроставшись, коли хлопець-зброєновець зісковзнув по стіні.

Кілька охоронців раптово з'явилися з-за дальнього кута лазні та представилися готовими. чоловіків. Капітан глянув на Татеуса та Мігеля, перш ніж допитати солдата. «Що дії такі, і за чиїм наказом?»

«Ми витягуємо зізнання, сер, щоб дізнатися про місцезнаходження хлопчика-демона».

Борн забрав у Гревіля смолоскип і вклав його в руку солдата. Раптом голос Одіно пролунав крізь темряву будівлі. «Тут нічого...»

«Витягни! Розв'яжи мене, і я витягну тобі іншу руку. Це все, що ти можеш зібрати зі своєю пташиною ногою, щоб бити молодого зброєносця!» Однорукий солдат лише закотив очі, ігноруючи глузування Одіно, коли повідомив капітану, що його накази надійшли від сержанта. Борн кинув очевидний погляд між ними двома...

побитих хлопців-зброєносця, перш ніж відповісти. «З їхнього вигляду ви знаєте так само мало, як і на початку. Однак, якщо ви хочете вбити їх під приводом отримання зізнання, будь ласка, продовжуйте». Він жестом вказав на Татеуса, потім на охоронців. «Можливо, кожен чоловік перед вами захоче побачити ваші вимогливі методи».

«Я... хм... я не думаю, що вони готові зізнатися, капітане», – визнав солдат. Борн нахилився йому в обличчя й прогарчав: «Тоді, можливо, вони не знають про його місцезнаходження? А що ти думаєш?»

«Так, капітане», – відповів солдат, різко випроставшись.

«Тоді відведіть цих хлопців назад до гуртожитку!»

Солдат повернувся з смолоскипом, ненадовго нахилився над Татеусом, перш ніж знову встати, Він зрозумів, що не має вільної руки, щоб підняти хлопчика на ноги. Гревіль посміхнувся, а Клодій пильно подивився на нього. Борн наказав солдатам віднести побитих хлопчиків до гуртожитку. Він розташував решту з них біля входу в лазню, а потім прошепотів одnorукому чоловікові: «Ти мій смолоскип. Ти навчишся правильному методу отримання зізнання». Він супроводжував охоронця до будівлі.

Тіні розбіглися, і промінь ліхтарика висвітлив брудного Одіно з червоним обличчям, його зап'ястя були прив'язані до дерев'яної колони посеред підлоги лазні. Борн підійшов до ченця і оглянув його. Лівий рукав мантиї Одіно був розірваний, і він стояв лише в правій сандалі, а інша нога була боса. «Будь ласка, вибачте моїм людям, якщо вони жорстоко з вами поводитися. Серед невідкладних обов'язків вони іноді нехтують звичайними правилами пристойності». Він поплескав Одіно по плечу. «Щойно я поверну вас до спальні та переодягну у свіжий одяг, я суворо покараю тих, хто з вами погано поведився».

Одіно прогарчав. «Можливо, ви могли б виправити їх, як ви виправили брата Івана?»

Борн стиснув щелепи, і вони зустрілися поглядами у світлі смолоскипа. Він обійшов зв'язаного ченця, уважно його оглядаючи. Одіно помітив Клодія та Гревіля, які вийшли з тіні. «Що ви, шморгаючи рясю, тут робите? Хіба ви не...» — Маєш катакомби, за якими треба наглядати? — Клодій зверхньо подивився на Одіна пихатим поглядом патриція .

Борн ступив Одіно прямо в обличчя. «Мої обов'язки чи проблеми не залежать від вас. Я не хочу, щоб...» «...жителів цього абатства чекає ще більша шкода». Він вказав на Клодія та Гревіля. «Бачиш? Твої брати по ласті можуть вільно розгулювати абатством». Гревіль схрестив руки на грудях і жестом знизав плечима. Одіно пильно подивився на капітана, знаючи, що той...

Його солдати ув'язнюють жерців та зброєносців у спальні. Борн продовжив: «Я розріжу твої кайдани цієї ж миті. Однак для цього мені потрібен твій невеликий вчинок. Я шукаю хлопця-зброєносця, який відгукується на ім'я Лазар. Скажи мені про його місцезнаходження, і я відпущу тебе». Борн нахилився ближче і прошепотів зв'язаному ченцю: «Даю тобі слово як капітан гвардії Його Величності».

Одіно глузував з нього власним шепотом: «Іди запитай у його батька, де він!» Він плюнув у бороду Борна. Капітан відвів кулак, але так само різко опустив руку. Він витер щоку та помахав рукою, покликавши Клодія та Гревіля. Двоє ченців підійшли, і, помітивши згорнуті сторінки в жилеті Борна, жадібний погляд Клодія не зводив з них жодного разу, поки капітан говорив. «Я дам вам трохи часу в самотньому товаристві ченців, щоб панувала благородність священицького розуму». Борн вихопив руку. смолоскип у охоронця та передав його Гревілью, додавши достатньо голосно, щоб Одіно почув: «Поки в нього ще зуби в голові». Він вийшов з лазні, залишивши трьох ченців самі собі.

Клодій звернувся до Одіно з улесливою посмішкою. «У нас були розбіжності, і я, зі свого боку, прошу вас вибачити мене».

«Пробачте?» — недовірливо спитав Одіно. «Це ж вашою рукою Іван загинув, а я прив'язаний до цієї посади! А що ж до жалюгідної долі, яку ви мені призначили?» Лазарю, покинутому і приреченому на загибель? Як брат у тюрмі, невже тобі немає ані турботи, ані сорому, ані жалю, ані милосердя, особливо до бідного Лазаря?

Клодій глянув на Гревіля, перш ніж захищатися. «Це капітан наказав вас заарештувати».

«Я добре знаю ваші наміри!» — вигукнув Одіно. «Ви налаштовуєте кардинала проти Івана та мене, намагаючись захистити свої місця наглядачів за — Катакомби! — здивовано пропищав Клодій. Одіно озирнувся через плече, розглядаючи туалет, який Іван використав, щоб удати свою втечу. — Клодію, благаю тебе. Як слуги у Христі та брати цього абатства, розв'яжіть мене — дайте мені шанс звільнитися. Ви знаєте, що я, у свою чергу, запропонував би вам те саме.

Гревіль показав на вхід. «Капітан одразу зовні, і я не хочу бути зв'язаним поруч із вами!»

Клодій погодився, додавши: «Немає готового способу втечі».

«Є спосіб, Клодію. Ти можеш мені допомогти, не створюючи враження, що ти брав у цьому участь. Запевняю тебе...»

«Досить!» — вигукнув Клодій. «Капітан відпустить вас, коли ви зізнаєтеся, де знаходиться Лазар. Я говорю від імені кожного ченця в цьому абатстві, коли прошу вас покласти край цьому».

дурість».

«Ти сподіваєшся, що я його покину?»

«Ти покинув усіх нас, навіть себе! Капітан убив Івана за те, що він перечив йому шлях. Не повторюй його помилки. А тепер скажи мені, де ховається Лазар!»

Одіно опустил погляд, помітно розбитий. Він уважно подивився на підлогу та слабо посміхнувся.

«Можливо, ти кажеш правду. Якщо ти даси мені слово, як людина Бога, що не маєш наміру завдати шкоди хлопцеві, то я відведу тебе до нього».

Гревіль ступив уперед, але Клодій схопив його за рукав. «Ти що, маєш нас за дурнів, Одіно? Капітан дуже хоче відпустити тебе після того, як Лазаря буде під його опікою».

Одіно глянув на вхід до лазні, перш ніж прошепотіти: «Я не можу покинути Лазаря — капітан уб'є його так само швидко, як і Івана. Однак, пообіцяй мені, що ти виведеш його з абатства, і я скажу тобі, де він ховається. Доля Лазаря у твоїх руках!»

Двоє ченців обмінялися поглядами. Клодій погодився. «Добре тоді. Даю тобі слово...» що Лазар має покинути територію абатства. А тепер розкажіть мені про його місцезнаходження.

Одіно кивнув, прошепотівши безпринципному ченцю: «Ти хороший чоловік, Клодію. Я... у твоєму боргу. Лазар ховається в... — Він подивився на дверний отвір і навмисно пробурмотів решту слів.

— Знову ж таки, якщо дозволите, — зауважив Клодій, підходячи далі. — Де він?

Одіно притулився спиною до стовпа і знову прошепотів: «Лазар ховається...» Він вдарив п'ятою ноги в груди Клодія. Священик відлетів назад, покотився по підлозі та схопився за груди. Гревіль побіг на допомогу своєму задиханому наставнику.

«Я не Юда Іскаріот!» — прогарчав Одіно. «Я оберігав Лазаря. Я ніколи не залишу його чи його батька — ні заради кого — особливо заради солдатів та їхніх жерців-маріонеток!»

«Капітане!» — крикнув Гревіль. «Капітане!»

Борн та його люди увірвалися у дверний отвір, оточивши двох ченців. Капітан глянув на Одіно, який лише знизав плечима. «Ось вам і священицька шляхетність», — пробурмотів Борн. «Бачу, ще один чернець з вогнем у собі». Він наказав Гревілью допомогти Клодію вибратися з лазні. Потім він наказав двом своїм людям зв'язати ноги Одіно. Одіно штовхнув їх ногою, і капітан покликав ще солдатів. Тільки коли ченця успішно зв'язали, він вийшов уперед. «Я дам тобі ще один шанс реабілітуватися. Де ти сховав Хлопчика-Диявола?»

«Що таке Хлопчик-Диявол?» — спитав Одіно. «Я ніколи не бачив таких, як...»

Борн вдарив кулаком Одіно в груди. Він відповів кашляючому священику: «Знову ж таки, де Хлопчик-Диявол?»

«Я за весь свій вік не бачив жодного Хлопчика-Диявола...»

Щелепа Одіно тріснула під ударом чергового кулака. Полетіла кров і слина.

Борн заревів: «Знову той Хлопчик-Диявол?»

«Я прощаю вам, капітане», — зауважив Одіно лайливо. «Нехай Господь покаже вам...»

Одіно зігнувся навпіл від чергового удару.

«Хлопчик-Диявол?» — запитав Борн.

Одіно підняв голову, вимушено посміхнувся і незграбно підморгнув йому. Кров у Борна закипіла.

Після цього Одіно зазнав нестримного гніву капітана, який за своє коротке перебування в абатстві пережив більше незрозумілих жахів, непростених помилок і цілковитої дурості, ніж за всі свої дні солдатської служби. Однак, після того, як пекучий біль минув, після того, як кров злилася там, де їй не місце, Одіно вже не так сильно хвилювався. Після того, як його очі набрякли, і він більше не міг передбачити наступного удару, його більше не мучило передчуття. Після того, як дзвін у вухах заглушив крик капітана, настав спокій. А після того, як його ребра затріщали від спалаху приємних спогадів про його минуле в катакомбах з Іваном, Лазарем, Мігелем і Татеусом, йому не потрібні були зуби, щоб посміхатися. Зрештою, життя було до нього добрим.

«Прокинься!» — крикнув Борн, хлюпнувши відром води на зв'язаного ченця, що стояв на колінах. Одіно ахнув і відкинувся на п'яти.

Гревілл кинувся до нього й схопив його за руку. «Одіно, Божою милістю, скажи капітану».

Одіно, спершись всією вагою на ченця, застогнав. «Я... я... шукаю відпущення гріхів та останнього обряду. Не так багато часу. Приведіть... ченця Ніколая. Я прошу... сповіді... тільки ... йому».

«Більше жодних священиків! Сповідайтеся мені!» — вигукнув Борн, жбурнувши відро і розбивши його об стіну. «Ти говориш тільки зі мною!!»

Клодій, все ще тримаючись за груди, підійшов до Борна. «Капітане, якщо дозволите. Ми зобов'язані провести останні обряди, якщо нас попросять. Це наш найвищий обов'язок виконати його — правило, божественно встановлене Його Святістю та суворо дотримане такими наказами Святого Престолу. Ми не можемо відмовити йому в останній сповіді від священика, якого він обере». Клодій прошепотів: «Благаю вас, задовольніть його одне прохання, і на його сповіді ми дізнаємося від брата Ніколая, де ховається Лазар Гротескний. Як його старші, ми маємо значний

засоби переконання».

Борн лише пильно глянув на Клодія, коли вартові розступилися від входу в лазню, і повз них пройшов захеканий солдат. Чоловік підійшов до Борна, перевів подих і заговорив: «Якщо дозволите, капітане. Ваша негайна присутність потрібна в церкві».

«З якою метою?» — насупивши брови, спитав Борн.

Солдат оглянув цікаві обличчя навколо, перш ніж нахилитися до вуха Борна та тихо промовити: «Це життєво важливо, капітане».

Борн пирхнув, повернувся і поплескав Клодія по грудях. Чернець подивився на свої закривавлені кісточки пальців, коли капітан звернувся до нього. «Дозвольте священику провести його обряди. Після мого повернення я сподіваюся дізнатися, де знаходиться диявол. Зробіть так». Клодій погодився, і Борн повернувся до найближчого охоронця та вказав на Гревіля. «Простежте, щоб його супроводили до гуртожитку. Він має привести ченця для останнього обряду — тільки ченця Ніколая». Він взяв смолоскип і пішов за солдатом з будівлі. Клодій одразу ж притягнув Гревіля до себе і прошепотів: «Після вашого повернення зберіть у Ніколая Лазарського...» місцезнаходження. Дайте йому чітко зрозуміти, що я особисто подбаю про те, щоб його решта днів у абатстві Гардієнс пройшли з найвищою покутою та покірною тишею, звісно ж, у невпинній шані до Господа. А тепер я маю слідувати за капітаном — геть — і поспішати, перш ніж Одіно пройде повз і назавжди забере з собою інформацію про місцезнаходження Гротеска. — Гревіль кивнув і пішов разом із солдатом, а Клодій прокрався в тінь, здалеку слідує за Борном.

Капітан обійшов ріг собору, і солдат показав на стіну навколо собору, де ряд чоловіків сидів на землі біля своїх чобіт, торкаючись босих ніг під колом світла смолоскипів.

«Це сталося лише кілька хвилин тому, капітане». Солдат супроводжував Борна до бічного входу церкви, а потім вказав на дверний отвір. «Бачите? Он там. Палаючий туман виривається».

Борн наблизився до входу й оглянув чорний туман, що невпинно просочувався з його порога, і приховуючи землю. Він присів навпочіпки та провів пальцями крізь вируючий туман, різко відсмикнувши вкриті пухирями кінчики пальців.

Солдат зауважив: «Справді, капітане. І тут пахне смертю».

Борн понюхав пальці, відступаючи від туману. Він оглянув собор.

«Солдате, я хочу, щоб ви поспіхом попрямували до гуртожитку та повідомили сержанту, що Я скликаю третину його більш відпочилих людей зібратися біля абатської криниці. Поруч стоять відра.

Чоловіки матимуть черпати воду, збирати землю та змішувати відра з багнукою. Я хочу, щоб кожен

тріщини та щілини заклейте. За потреби поховайте всю церкву».

«Так, капітане». Солдат кивнув і стрімголов пішов геть.

Під ліхтариком Борн оглянув свої болючі кінчики пальців і замислився над тортурами, які Брат Грейт, мабуть, постраждав. Звук кроків привернув його увагу до охоронця, що поспішно наближався. Чоловік зупинився, перевів подих і звернувся до нього: «Терміново, капітане!»

«Що ж тепер?»

Солдат показав на дах собору. «Статуї рухаються!» Борн коротко глянув угору, а потім примружився. «Якщо дозволите, їх можна побачити на тлі місяця».

«Покажи мені», – відповів Борн. Коли охоронець супроводжував Борна з протилежного боку собору, капітан попередив його: «І їм краще рушати, інакше я тебе зрушив». «Вони рухаються», — запевнив його солдат.

З кожною дивною подією, яку Борн пережив з моменту свого прибуття до абатства, чергове жахливе відкриття було не більш ніж черговим кліше до дедалі більшого списку сюрреалістичних подій. «Я був переконаний, можна так сказати».

Брат Клодій зазирнув у темний куток трапезної, пильно дивлячись на Борна. І охоронця, коли вони обходили собор. Капітан приєднався до кількох солдатів, які збралися відкрито, щоб оглянути верхні частини церкви. Чоловіки вказали вгору, і Борн вирівнявся під прямим поглядом до місяця. Клодій прослизнув крізь кущі, щоб краще роздивитися те, що привертало їхню увагу.

Тримаючи в руках книгу, розп'яття та закриту флягу, ченець Ніколас вибіг зі спальні. Смужка вигадливо оздобленої тканини обвисала його шию, немов шарф, а її оборчасті кінці майорили на вітрі. Поки молодий ченець пробирався крізь шеренгу нічого не підозрюючих вартових зі смолоскипами, Гревіль та його солдатський ескорт поспішили за Ніколасом, гукаючи вперед, щоб той пройшов. Ніколас дійшов до лазні та проштовхнувся повз солдатів, весь час кричачи їм: «Він священик — людина Божа! Як ви могли дозволити своєму капітану...»

Ніколас зайшов всередину й завмер. У мерехтливому світлі солдатського ліхтарика він не впізнав купу одягнених у ризи й закривавлених речей, що лежала зім'ятою біля основи стовпа лазні. Він подивився на охоронців, що стояли на колінах і тримали голову ченця, притискаючи мокру ганчірку до пари червоних і набряклих очей. Ніколас вибіг назовні. Він поклав свої речі поруч із пораненим ченцем, перш ніж оглянути його. «Ні», — зауважив він, і його очі наповнилися сльозами. «Сталася помилка. Це не він». Він повернувся і втупився.

на підлозі, сміючись і плачучи від горя. «Це не...»

Ніколас стрибнув на найближчого охоронця та вдарив головою об кам'яні плити. Решта солдатів накинулися на нього та потягли геть.

«Микола! Ні! Немає часу!» Булькаючий голос Одіно швидко вгамував лють молодого ченця, він обм'як і заридав. Потім він зібрав свої речі, перш ніж насварити солдатів. «Останні обряди вимагають пристойності та приватності!» Солдати подивилися на Гревіля, який урочисто кивнув їм, перш ніж відступити до входу в лазню. Чоловіки пішли за Гревілем, виходячи з будівлі.

Одіно прошепотів Ніколасу: «Підійди ближче, хлопче. Є дещо, що ти маєш знати». Молодий чернець притулив вухо до губ зламаного ченця. Коли Одіно заговорив, очі Ніколи розширилися. Він відсторонився, подивився на Одіно та запитав: «Лазар — один із них?»

— Замовкни, — прошепотів Одіно, коротко глянувши на Гревіля майже опухлими, щільно заплющеними очима, перш ніж продовжити. — Мені потрібне від тебе завдання. Ніколас уважно слухав, час від часу киваючи головою. Одіно закашлявся, і він притулився головою до стовпа. — А тепер дай мені слово, що ти доведеш справу до кінця, Ніколасе.

Молодий чернець витер сльози з обличчя. «Але ти помреш! Те, чого ти просиш...» «Я вже мертвий!» — втрутився Одіно. «А тепер поклянись мені!» Миколай глибоко вдихнув і зітхнув. «Хай буде воля Твоя, як Ти бажаєш».

Тремтячими пальцями священник поправив вишукану тканину, що лежала на його шії. Він поцілував її, перш ніж підняти поруч із собою пляшку з благословенною олією. Потім відкоркував пляшку та зупинився, щоб подивитися на Одіно. Між кашлем чернець намагався подарувати Миколі заспокійливу посмішку, хоча міг розгледіти свого коханого юного учня лише як тінювий силует у світлі смолоскипа. Проте, Микола знав прихований біль і рішучість, що стояли за жестом його наставника. Він нахилив пляшку і великим пальцем легенько хрестив чоло, губи та серце Одіно. Потім він відкрив книгу Святого Письма.

Одіно молився: «Прости мені, Господи, мої минулі провини проти Тебе». Продовжуючи свою сповідь, Миколай схилювався над ним, бурмочучи латинськими уривками з Останніх обрядів.

Нарешті Ніколас розплющив очі й звернувся до Одіно: «В ім'я Христа, ви прощені, Делон Одіно де Гардьєн».

Одіно кашлянув і хрипко сказав: «Давайте продовжимо, Ніколасе».

Молодий чернець непомітно глянув назад і помітив цікавого Гревіля, що висунувся далеко у дверний отвір зі своїм смолоскипом. Миколай потайки вилив олію з фляжки. Він підняв металевий хрест, закусив губу і стримав подих, коли струмки сліз стікали по його щоках. Потім він майже сховався за Одіно і міцно схопив руку, що була відкрита для нього. Миколай провів гострим краєм хреста по пальцях ченця і різким смиканням розірвав глибоку рану. Раптом по пальцях Одіно потік струмись крові, і Миколай спрямував теплий потік у фляжку.

Гревіль кинувся вперед і осяяв їх своїм ліхтарем. «Ти не повинен його розв'язувати, Ніколасе!»
«Я його не розв'язую».

Гревіль помітив флягу. «Кровопускання не є частиною Останніх Обрядів. Ти маєш його вбити!»
«Займайся своїм, Гревільле! Це частина його останнього прохання».

«Тоді це остаточно, якщо він прагне лише смерті». Гревіль знизав плечима, приголомшений усім, що бачив цього дня, відступаючи до входу в лазню.

Коли фляга була майже наповнена, Ніколас поспішно закоркував її, зняв з горлечка вишукану тканину та міцно обхопив пальці Одіно. Він обійняв Одіно та прошепотів:
«Готово, ченцю».

«Справді, це буде зроблено», – відповів Одіно з опухлими очима. З наполегливою посмішкою він повернув голову, ніби милуючись приємним краєвидом.

«Одіно?» Микола поклав руку на плече ченця і ніжно похитав його.

Одіно кивнув і маревно відповів: «Він — птах у клітці, Іване. Його чекає інший світ».

«Одіно?» — Ніколас знову його потрусив.

Чернець продовжив: «О, справді! Лазар не знатиме, що з цим робити. Я навчу його їздити верхи на коні». Він захрипів від сміху. Микола відкинувся назад і заплакав. На обличчі Одіно з'явився стурбований вираз. «Що ж нам робити з кінями? Солдати охороняти стайні».

Молодий чернець, що плакав, поцілував Одіно в щоки. «Іди з Богом, друже мій».

«Він ніколи не бачив коня», — зауважив Одіно, посміхаючись. «Він летітиме, як вітер!»

Миколай стиснув теплу флягу та підвівся на ноги, залишивши зв'язані Святі Письма поруч зі зв'язаним Одіно. Молодий учень стояв і плакав, тепер такий же сліпий до навколишнього, як і його вмираючий наставник. Він плакав не тому, що думки Одіно були зайняті Лазарем, а не ним самим. Його також не засмучувала думка про те, що Одіно більше не помічає його. Він плакав, бо найчистіша частина його вмирала разом з Одіно.

Пронизливий звук бойового рижка пролунав над територією абатства. Ніколас витер обличчя та обернувся, побачивши, як Гревіль вийшов з дверей, а вартові, покинувши свої пости, кинулися до заклику до зброї. Вершник мало не затоптав Гревіла, і той спіткнувся назад у будівлю.

Миколай звернувся до Одіно, низько вклонившись: «Хай буде воля твоя, друже мій».

Він повернувся і поспішив до дверей, коли Гревіль перегородив йому шлях. «Куди ви йдете з цією флягою, ченцю? Я не можу дозволити вам вийти з лазні. Будь ласка, зачекайте...»

«Тріск!» Мовчки він вдарив кулаком по щелепі Гревіля, відкинувши його разом зі смолоскипом об стіну. Молодий чернець заревів, вибігаючи з будівлі, «З Одіно покинчено! З Іваном покинчено! А тепер і зі мною теж!» Микола кинувся до спальні з усім, що мало для нього значення: теплою флягою, останніми спогадами про свого святого наставника та дорогоцінною парою важких, добре зшитих чобіт, захованих під складками чернечого вбрання, що, безумовно, могло допомогти скріпити урочисту обіцянку, яку він дав на честь останнього прохання Одіно.

Двір завирував, коли силуети біглих солдатів хлинули крізь південну браму абатства, покинувши пошуки на цвинтарі. Лінія вогню позначала територію, коли процесія вартових із смолоскипами рушила з гуртожитку до собору. Чоловіки кричали, обладунки брязкали, а копита коней гриміли під невпинну мелодію рогу — масивне формування бойової злагодженості тепер домінувало в монастирі.

Гревіль прокинувся, ворухнувся і лягнув по рукаву, що тлів. Поруч із ним, у кутку З лазні вир полум'я охопило купу халатів, якими Іван втік. Він, задихаючись, вибіг з будівлі. Клодій схопив його.

«Пожежа вирує!» — задихаючись, вигукнув Гревіль, потираючи щелепу. «Ніколас утік».

Клодій потягнув його за руку. «Це не має значення! Ходімо зі мною!» Двоє ченців покинули помаранчеве сяйво дверей лазні та прокралися в темряву, пробираючись затіненим боком трапезної, перш ніж пірнути за укриття її ялівцевих кущів. Вони розсунув кущі й спостерігав, як солдати шикуються в ряди безперервних рядів, що оточували весь периметр собору. Коні провозили вози з боєприпасами через північну браму абатства, а суворі командні крики, що перегукувалися, розносилися охоронюваною територією.

«Чому вони збираються?»

Клодій проігнорував запитання Гревеля, поплескав його по плечу та вказав на основу стіни абатства. «Капітан поклав камінь поверх сувоїв — саме там, за...»

солдати. Чи можете ви це побачити?

Гревель напружив очі. «Але ж укриття немає. Нас спіймають!»

«Не зробиш, якщо тільки будеш надто поспішати».

Гревель обернувся. «Я?» — недовіжливо спитав він.

«Тримайся біля підніжжя стіни, і темрява буде твоїм прикриттям. Солдати стежать лише за собором».

Гревель ахнув. «Це ти хочеш їх заволодіти!»

Клодій схопив у Гревеля жменю мантиї. «У нас мало часу! Бачиш? Он там!» Він показав на дах собору. Гревель підвів погляд і побачив сотню кам'яних статуй, що звивались, немов гніздо сонних змій. Статуї зібралися біля кожного краю терасованих виступів.

«Боже мій! Вони рухаються!» — вигукнув Гревель, осіняючи його хрестом.

«Справді!» — Клодій похитав його. — «Ми мусимо втекти звідси — і з цими пажами. А тепер принесіть їх, поки час наш. Рухайтесь!»

Гревель відірвався від урочистого ченця. «Ви вже забули долю Івана від рук капітана? Мене не вб'ють за сувій паперів!»

«Добре», — процідив Клодій, піднявши підборіддя. Він розвернувся і почав спускатися ззаду трапезній, бурмочучи. «Коли я знайду для них покупця, не сподівайтесь на якусь компенсацію чи співчуття!»

Гревель гукнув йому вслід: «А коли капітан розсвердлить тебе своїм мечем, не сподівайся співчуття чи останнього обряду!» Клодій роздратовано помахав йому рукою та зник у темряві. Гревель обернувся, розсунув куці та побачив, як з дальнього кутка собору скаче броньований кінь із смолоскипом. Капітан Борн сповільнив коня та тримав смолоскип над головами солдатів, які метушилися, збираючи боєприпаси з воза, що повільно проїжджав.

«Піки та списи, послухайте мене зараз!» — вигукнув Борн рядам чоловіків, що оточували церкву. «Тримайтеся низько до землі — глибоко під вашими вістрями. Притуліть зброю до землі та тримайте мечі наготові в меншій руці. Ті з вас, у кого довгі ножі, вийміть їх з піхов і проткніть поруч із передньою ногою. За моїм знаком вимахуйте мечем, крикніть голосно та заманюйте дахових дияволів на свою зброю. Сержанти Гвардії, виконайте мій наказ!» — кричали кінні офіцери поверх шоломів формування по периметру, повторюючи накази Борна. Пікінери та списоносці кинулися вперед.

виступили з оголеними мечами та утворили першу лінію оборони.

«Арбалети, послухайте мене! За моїм знаком ви можете стріляти зі своєї зброї, коли забажаєте». «Залишайтеся на колінах і не кладіть болти в кобури. Зберіть їх на землі поруч із собою. Витратьте всі свої болти та захищайте людей перед собою. Сержанти Гвардії, виконайте мій наказ!» Коли броньовані вершники наказали шикові, хвиля арбалетників хлинула вперед, накриваючи пікінерів їхньою зброєю.

Борн оглянув дах собору, перш ніж спрямувати свого коня вздовж зростаючого натовпу. «Стрели, послухайте мене зараз! Розташовуйтеся рівномірно. Стійте високо позаду арбалетників і прикривайте передні ряди. Ті з вас, хто використовує свій рот для швидкого вивільнення, можете вкусити не більше двох стріл. Витратьте всі свої стрели на дияволів, перш ніж викликати свого постачальника!» Стіна лучників покотилася вперед, і Борн розвернув свого коня, крикнувши: «Постачальники, послухайте мене зараз! Ви повинні бути швидкими та спокійними зі своїх возів. Тримайтеся низько та кладіть припаси до ніг своїх солдатів, сигналізуючи їм ляпасом не вище їхнього черевика. Сержанти Гвардії, виконайте мій наказ!»

І коли капітан передав накази своїм рядам піхотинців, Гревіль помітив ледь помітний силует Клодія, який вибіг уперед і завмер на місці, боязко рухаючись вздовж підніжжя стіни абатства. Він просувався вперед, слідуючи постійно мінливому напрямку уваги Борна.

Борн високо підняв руку й приготував своїх людей. «Арбалети, випустіть перший постріл проти дияволів! Цільтеся рівномірно між ними. Піки та списи, на мій знак!» Борн оглянув верхні виступи церкви, перш ніж махнути рукою. «Вперед!» Коли залп болтів накрив собор, а град іскор вибухнув над кам'яними Гротесками, Клодій кинувся вперед, перевернув камінь, схопив сувої та поспішив до трапезної. Пікінери брязкали мечами об списи, глузуючи, поки арбалетники поспішно перезаряджали зброю.

Статуї повзли біля краю даху, вдивляючись у армію, яка їх викликала. На вигляд не було двох однакових кам'яних звірів. Під повним місяцем чітко проглядалися їхні гротескні риси. У деяких були голови птахів, в інших — собак та змії. Їхні тіла були сумішшю різних звірів — частково левових, людських та свинячих — а також у них були кігті, ікла, копита та хвости. Кожна нагадувала жахливу суміш кількох істот, але попри всю свою унікальність, вони мали спільну рису: на спинах кожної висіла розлога пара перетинчастих крил.

«Вийти!» Ще одна хвиля блискавок вилетіла, і ще один град іскор охопив кам'яних Гротесків, перетворюючи їх на лють скреготу крил, скреготу зубів та витрищання кігтів. Вереск та рев пронеслися над територією абатства, коли вони поверталися один проти одного, борючись за місце на терасованих виступах. Вони сипалися вниз, зникаючи з даху собору та висипаючись на солдатів, немов убивство гранітних ворон над місячним полем.

«Списи! Стріли! Воїни!» — кричав Борн. Однак ряди ламалися, зброя падала, а солдати розбігалися. Пекельна диверсія вже починалася.

Клодій літав об боки трапезної зі згорнутими сторінками, пролітаючи повз Гревіль та кричачи: «Швидше! Не озирайся!» Двоє ченців кинулися через двір, рятуючись від криків та вереску жахливого натиску. Клодій стрибнув у кущі за лазнею, схопивши Гревіль. «Південна брама без охорони! Ми обійдемо зовнішню стіну абатства, підемо до стайні та знайдемо коня!» Клодій вирвався з кущів і кинувся вгору тинистою стороною лазні.

Гревіль кинувся за ним, спіткнувшись об купу халатів і покотився у місячному світлі. Тільки тоді він побачив тіло Івана, його очі дивилися порожньо. Гревіль підвівся на ноги, гукаючи Клодія. Клодій зупинився і озирнувся на нього, і Гревіль побачив білки його очей і вираз жаху на обличчі. Гревіль завмер. «Не обертайся», — плюнув Клодій, відступаючи до брами абатства. «Я зустріню тебе о...» стайні».

Гревіль озирнувся через плече і помітив великого кам'яного Гротеска, який непомітно підкрадався до нього. Він був схожий на Грифона, з крилатим тілом лева та велетенською головою та кігтями... хижий птах.

Гревіль притулився до стіни лазні, ридаючи. «Допоможи мені, Клодію». З кожним його тремтячим кроком до фасаду лазні гранітна істота також наступала. «Заради Бога, поклич її!» Натомість Клодій утік. Гревіль закричав, оббігаючи кут будівлі та пригинаючись у диму, що виривав ззовні. входу в лазню. Сяюча гора халатів освітлювала її тьмяну середину. Гревіль сховався за центральним стовпом — присів у тіні за широкою спиною закривавленого та вічно усміхненого Одіно, який дивився ні на що, окрім тріщини в підлозі. Одіно був надто мертвий, щоб врятувати хлипку мантію від гідоти, яка тепер крокувала крізь двері, шукаючи темряву та дряпаючи кам'яні плити.

Клодій кинувся шукати безпеки, зіткнувшись із солдатами, які вже покинули свої пости. Дорогоцінні сторінки ченця розсипалися по землі, і він зібрав їх на своїй

На руках і колінах. Потім він кинувся до південної брами, його рот був широко розкритий від жаху, достатньо широкий, щоб випустити жахливий крик, що прокотився по двору, коли літаюча статуя злетіла вниз і схопила його з землі. Гротескність цього не могла зрівнятися з жодним злочином, що злетів з даху собору, оскільки вона несла тіло змії, голову кози та ноги, схожі на ноги багатьох павуків. Гидота перенесла Клодія через стіну абатства високо в небо — достатньо високо, щоб уся сільська місцевість чула нестерпний жах у його горлі. Вона віднесла доброго ченця геть, глибоко в незаймані ліси, до найтемніших місць, позначених лише слідом сліз і крихкі сторінки, що сипалися з чорних небес.

Все ще перебуваючи всередині абатства, капітан Борн та одинадцять кінних солдатів з гуркотом вибігли з північної брами, скачучи галопом через галявину та мчачи Абатською дорогою до села Мюрат. «Тримайтеся разом!» — кричав Борн. «Мечі високо, а голови низько! Тримайтеся під деревами!» Але з кожного відкритого простору в лісі крик сповіщав про втрату ще одного чоловіка, вирваного з коня. З кожним ударом ще один кінь лежав розчавлений під роздираючими кігтями каменю. Справді, переддень належав зловісному Ангелу, який сміється та блукає глибоко під землею.

Таким чином, лише кількома словами з майже забутої збірки перекладів Нарамсіна , кардинал Жан-Франсуа Блазі самотужки зруйнував одне з двох найукріпленіших абатств Святого Престолу — Абатство Гардєн — і розгромив найбоєздатнішу роту Його Величності Королівської Гвардії — елітні війська капітана Борна . У швидкоплинну мить, необхідну для спарювання та смерті поденок, в одному богохульському акті місія помсти однієї людини коштувала життя чотирьохсот солдатів, священників та зброєносців, водночас відкривши другий з трьох Надбрамних каменів та ще більше послабивши Велику печатку, яка служила вінцем Великої Безодні.

Далеко під занедбаним абатством — далеко під палаючими катакомбами — з самих глибин пекла лунав серафічний сміх Люцифаеля, бо ця проклята подія заслуговувала на її безроздільну увагу.

~*~

Протягом піввечора Лазар мандрував точно на захід під великим місяцем та морем зірок. Він піднявся на скелясті, неприборкані пагорби провінції Овернь і просувався вперед крізь її безкрайній, тінистий краєвид — і все це було незвичне для його відчуттів. Дорогою, коли напади страху поступалися спокійнішим моментам, що давали йому перерву для внутрішніх роздумів, він вважається першопрчиною таких тривожних почуттів.

Простіше кажучи, Лазар знав лише межі катакомб Абатства — підземного світу, який він залишив позаду. Його стіни тунелів стояли міцно, їхні тверді та незмінні напрямні шляхи. Непохитна передбачуваність катакомб заспокоювала будь-які тимчасові проблеми, які могли його переслідувати, і тепер об'єднання цього місця та тих, з ким він там жив, служило чомусь тій самій меті. Тільки тепер він знав, що може ніколи їх більше не побачити — його серце лежало важким, як граніт, у грудях.

Лазар давно знав механізми своїх снів та їхні постійно мінливі пейзажі. Наприклад, якщо його сни колись перетворювалися на безмежний кошмар, він завжди міг прокинутися, хоча б для того, щоб викликати в уяві приємніше та передбачуваніше їхнє представлення. І Лазар часто мріяв про світ за межами... катакомби, збираючи докупи кожен деталь цього надзвичайного місця, яку він дізнався. Однак він ніколи не здогадувався, що воно може постати таким непередбачуваним і неминучим кошмаром, як зараз. Не було ні дороговказних стежок, ні звивистих кам'яних плит — нерівний і непередбачуваний ландшафт, здавалося, простягався в усіх безмежних напрямках. Можливо, корінна причина його тривожних почуттів крилася десь у тривожній думці, що він просто не може прокинутися тієї ж миті та опанувати себе знайомим звуком батьківського голосу, який закликав його знову запалити смолоскипи катакомб.

Змерзлий і стомлений Лазар піднявся на останній з багатьох підступних хребтів. Він стояв на його вершині гребінь, його брудний халат майорів, немов прапор, на сильному східному вітрі. Крізь темні вічка він оглядав глибоку долину, сухе й кам'янисте русло річки. Через кам'янисту долину крута стіна урвища піднімалася до схилу невеликої гори, а біля підніжжя скелі, Лазар помітив разючу схожість враженого обличчя з виючим ротом — Гірський Рот. З похмурою рішучістю, не меншою, ніж у Івана, він згорбив плечі та спустився з хребта, немов гордий чоловік, засуджений на шибеницю. Він йшов тінистою долиною каміння до скелі, доки її роззявлена паща не поглинула його.

[Кінець розділу 8]

Цей літературний твір був створений

виключно присвячений

Едгар Аллан По (1809—1849)

— Нехай його спадщина живе в кожному з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~